

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์งานพัฒนานักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือตามรูปแบบของเอ ซี พี เอ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์งานพัฒนานักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือตามรูปแบบของเอ ซี พี เอ และเสนอแนวทางในการพัฒนางานพัฒนานักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มเอกสาร ได้แก่เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนานักศึกษา ประกอบด้วย เอกสารโครงการจัดตั้งกองกิจการนักศึกษา เอกสารการแบ่งส่วนราชการและการแบ่งหน่วยงานภายในกองกิจการนักศึกษา คู่มือนักศึกษา คลังข้อมูล เอกสารประมวลหลักสูตร เอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหาร เอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการวิชาการ เอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายกิจการนักศึกษา กลุ่มบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจของงานด้านกิจการนักศึกษา โดยแบ่งประชากรกลุ่มบุคคลเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้บริหาร ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา รองคณบดี/รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา หัวหน้างานในแต่ละภารกิจของกองกิจการศึกษาระดับสถาบัน รวม 11 คน และผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาในฝ่ายกิจการนักศึกษา จำนวน 44 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 - 4 ระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 360 คน มีเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การศึกษาเอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลจากเอกสาร การตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ได้นำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเองและผ่านอาจารย์ประจำวิชา และรับกลับคืนมาด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 404 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.18 และสัมภาษณ์ผู้บริหารด้วยตนเอง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสังคมศาสตร์ (SPCC) สำหรับข้อมูลจากเอกสารและแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสรุปประมวลผลความคิดเห็น และการนำเสนอในรูปความเรียงและตารางประกอบการอธิบาย ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ข้อค้นพบ

ตอนที่ 1 การศึกษางานพัฒนานักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือตามรูปแบบเอ ซี พี เอ

เป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา เป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กำหนดในรูปของพันธกิจของสถาบันโดยผู้บริหารระดับสูง เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรม จรรยาบรรณและความรับผิดชอบต่อสังคม และการกำหนดเป้าหมายในเชิงปริมาณ คือ จำนวนนักศึกษาที่รับเพิ่มขึ้นแต่ละปี

การจัดการเรียนการสอน อาจารย์เป็นผู้กำหนดหลักสูตร และวางแผนการเรียนการสอน โดยใช้โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย ในแต่ละปีเปิดสาขาวิชาเพิ่มมากขึ้นมีการปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอ การสอนส่วนมากเน้นการบรรยาย สอนโดยให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ และมีกปฏิบัติในภาคอุตสาหกรรม มุ่งเน้นเนื้อหาวิชาชีพ มีการสอดแทรกจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีการนำอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้เพิ่มมากขึ้น มีปัญหาอาจารย์สอนไม่เพียงพอ อุปกรณ์และเครื่องมือทดลองไม่ทันสมัย

การให้คำปรึกษา ทุกหน่วยที่มีการจัดการเรียนการสอนจัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ แต่นักศึกษาและอาจารย์ไม่ค่อยได้พบกัน มีหน่วยงานกลาง คืองานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ กองกิจการนักศึกษา โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต คณะครูสวดอุทิศสาธุกรรม ช่วยให้คำปรึกษาทางวิชาการ อาชีพ อารมณ์และสังคม มีงานอนามัยและสวัสดิการ ช่วยให้คำปรึกษาทางร่างกาย ในแต่ละส่วนกิจกรรมนักศึกษา จะมีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำแต่ละส่วนกิจกรรมนั้น ๆ อาจารย์และนักศึกษามีความสัมพันธ์กันน้อย ขาดผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษา

การจัดสภาพแวดล้อม สถาบันพยายามรักษาสภาพแวดล้อมสถาบันให้สะอาด ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจด้วยการตกแต่งสถานที่ด้วยไม้ประดับและวัสดุอื่น ๆ แต่ก็ยังมีบางบริเวณที่ยังสะอาดไม่เพียงพอ เช่น โรงอาหาร ไม่มีสถานที่เล่นกีฬากลางแจ้ง ไม่มีศูนย์เรียนรวม ไม่มีสโมสรอาจารย์หรือนักศึกษา ไม่มีหอพักนักศึกษา มีสถานที่ให้นักศึกษาทำกิจกรรมน้อย เครื่องมือและอุปกรณ์ทดลองไม่ทันสมัยและมีน้อย มีการกำหนดกฎ วินัยนักศึกษา แต่นักศึกษาไม่ค่อยสนใจ

การประเมินผล มีการวัดผลด้วยวิธีการสอบข้อเขียน การทำรายงานนักศึกษารับทราบผลการเรียนการสอนไม่ตรงตามกำหนดเวลา มีการประเมินผลโครงการพัฒนานักศึกษาบ้าง

งานด้านกิจการนักศึกษา การดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาดำเนินงานพัฒนานักศึกษา ในภาพรวมยังมุ่งเน้นการให้บริการมากกว่าการพัฒนานักศึกษา และเป็นกิจกรรมของส่วนกลางมากกว่าจะเข้าไปร่วมมือพัฒนานักศึกษากับคณะ กองบริการการศึกษา ตลอดทั้งประสานงานกับงานต่าง ๆ ภายในกองกิจการนักศึกษา แต่ก็พยายามให้งานแต่ละภารกิจของฝ่ายกิจการนักศึกษา ค่าเนื้องานให้ครอบคลุมทั้งการป้องกัน รักษาแก้ไข และส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเอง แต่เนื่องจาก

ประสบปัญหาอุปสรรค คือ มีจำนวนบุคลากรดำเนินการต่อภาระงานและปริมาณงาน, เงินงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ, มีอาคารและสถานที่สำหรับบริการนักศึกษา เช่น สนามกีฬา ที่นั่งพักผ่อน ที่นั่งทำกิจกรรม สถานที่ทำกิจกรรม สถานที่ตั้งชมรมกิจกรรม ที่ตั้งของงานในฝ่ายของกองกิจการศึกษาน้อย และผู้บริหารสถาบันไม่สนับสนุน ส่งเสริมหรือให้ความช่วยเหลือการพัฒนาระบบงานของฝ่ายกิจการนักศึกษาเท่าที่ควร

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสอบถามงานพัฒนานักศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานพัฒนานักศึกษา ผลการวิเคราะห์งานพัฒนานักศึกษารูปแบบของเอ ซี พี เอ ใน 4 ด้าน คือ งานด้านการพัฒนาทางวิชาการ งานด้านการพัฒนาทางอาชีพ งานด้านการพัฒนาทางร่างกายและงานด้านการพัฒนาทางอารมณ์และสังคม ปรากฏผลดังนี้

2.1 งานด้านการพัฒนาทางวิชาการ

ในภาพรวมของความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา และนักศึกษาที่มีต่อการจัดงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางวิชาการ พบว่า สถาบันได้มีการจัดงานพัฒนานักศึกษารูปแบบของเอ ซี พี เอ จำนวน 6 ข้อ ใน 13 ข้อ (ร้อยละ 46.15) งานพัฒนานักศึกษาที่ปฏิบัติผ่านเกณฑ์ส่วนใหญ่ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาและนักศึกษา ได้แก่ สถาบันจัดให้มีโปรแกรมเพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบของสถาบันและสภาพแวดล้อมใหม่ เช่น การปฐมนิเทศ (ร้อยละ 97.70 และร้อยละ 90.60 ตามลำดับ) จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถค้นคว้าหาความรู้ในสาขาที่เรียนด้วยตนเอง (ร้อยละ 56.80 และ ร้อยละ 80.30 ตามลำดับ) จัดให้มีสื่อและอุปกรณ์ทันสมัยชนิดต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และได้ฝึกทดลองในสาขาวิชาต่าง ๆ (ร้อยละ 75.00 และร้อยละ 71.40 ตามลำดับ) จัดให้มีระบบการรับและการคัดเลือกนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเพื่อเข้าศึกษาในสถาบัน (ร้อยละ 88.60 และร้อยละ 88.30 ตามลำดับ) จัดให้มีการเก็บบันทึกข้อมูลส่วนตัว การลงทะเบียนเรียนและข้อมูลความประพฤติของนักศึกษาไว้ใช้ในกิจการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (ร้อยละ 68.20 และร้อยละ 80.30 ตามลำดับ) จัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ เพื่อให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษา (ร้อยละ 75.00 และร้อยละ 80.60 ตามลำดับ) ส่วนงานพัฒนานักศึกษาที่มีการดำเนินงานน้อยตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาคือ สถาบันจัดให้มีโปรแกรมให้ความรู้แก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต (ร้อยละ 20.50) ในขณะที่นักศึกษามีความเห็นว่างานพัฒนานักศึกษาที่มีการดำเนินงานน้อย คือ จัดให้มีการสอนเสริมให้แก่นักศึกษาที่ทำกิจกรรมหรือเรียนอ่อน (ร้อยละ 17.80)

2.2 งานด้านการพัฒนาทางอาชีพ

ในภาพรวมของความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา และนักศึกษา ที่มีต่อการจัดงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางอาชีพ พบว่า สถาบันได้มีการจัดงานพัฒนานักศึกษารูปแบบของเอ ซี พี เอ จำนวน 5 ข้อ ใน 10 ข้อ (ร้อยละ 50.00) งานพัฒนานักศึกษาที่ปฏิบัติผ่านเกณฑ์ส่วนใหญ่ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาและนักศึกษา ได้แก่ สถาบันจัดให้มีบริการแนะแนวอาชีพสำหรับนักศึกษาในการเข้าสู่อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของคน (ร้อยละ 93.20 และร้อยละ 60.30 ตามลำดับ) จัดให้มีบริการข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อช่วยให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับคน (ร้อยละ 84.10 และร้อยละ 58.30 ตามลำดับ) จัดให้มีบริหารจัดการหางาน เพื่อช่วยนักศึกษาและบัณฑิตได้ทำงานตรงตามความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพ (ร้อยละ 90.90 และร้อยละ 76.40 ตามลำดับ) จัดให้มีบริการช่วยเหลือทางการเงินแก่นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเงิน (ร้อยละ 75.00 และร้อยละ 85.60 ตามลำดับ) จัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานในสภาพงานจริง (ร้อยละ 84.10 และร้อยละ 60.60 ตามลำดับ) ส่วนงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางอาชีพที่มีการดำเนินงานน้อยตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา และนักศึกษาตรงกัน คือ จัดให้มีบริการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยนักศึกษาให้กำหนดเป้าหมายของชีวิต (ร้อยละ 36.40 และร้อยละ 41.10 ตามลำดับ)

2.3 งานด้านการพัฒนาทางร่างกาย

ในภาพรวมของความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา และนักศึกษา ที่มีต่อการจัดงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางร่างกาย พบว่า สถาบันได้มีการจัดงานพัฒนานักศึกษารูปแบบของเอ ซี พี เอ จำนวน 3 ข้อ ใน 10 ข้อ (ร้อยละ 30.00) งานพัฒนานักศึกษาที่ปฏิบัติผ่านเกณฑ์ส่วนใหญ่ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาและนักศึกษา ได้แก่ สถาบันจัดให้มีบริการอนามัย เพื่อป้องกัน รักษาและส่งเสริมสุขภาพและพละนาามัยของนักศึกษาให้แข็งแรงสมบูรณ์ (ร้อยละ 88.60 และร้อยละ 79.70 ตามลำดับ) จัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในและระหว่างสถาบัน เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและพัฒนาตัวนักศึกษา (ร้อยละ 86.40 และร้อยละ 79.20 ตามลำดับ) จัดให้มีบริการให้คำปรึกษาทางด้านสุขภาพพละนาามัยแก่นักศึกษา (ร้อยละ 77.30 และร้อยละ 62.80) ส่วนงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางร่างกาย ที่มีการดำเนินงานน้อยตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันจัดให้มีการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการครองเรือนและเพศศึกษา, จัดบริการด้านอุปกรณ์และสถานที่ในการออกกำลังกายอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 18.20 เท่ากัน) ในขณะที่นักศึกษามีความเห็นว่างานพัฒนานักศึกษาที่มีการดำเนินงานน้อย คือ จัดบริการด้านอุปกรณ์และสถานที่ในการออกกำลังกายอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 16.41)

2.4 งานด้านการพัฒนาทางอารมณ์และสังคม

ในภาพรวมของความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา และนักศึกษา ที่มีต่อการจัดงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางอารมณ์และสังคม พบว่า สถาบันได้มีการจัดงานพัฒนานักศึกษารูปแบบของ เอ ซี พี เอ จำนวน 2 ข้อ ใน 13 ข้อ (ร้อยละ 15.38) งานพัฒนานักศึกษาที่ปฏิบัติผ่านเกณฑ์ส่วนใหญ่ ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาและนักศึกษา ได้แก่ สถาบันสนับสนุนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมทางศาสนา เพื่อช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิต (ร้อยละ 95.50 และร้อยละ 76.70 ตามลำดับ) สถาบันสนับสนุนให้มีการจัดชมรม ชุมนุ่มต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของนักศึกษา (ร้อยละ 95.50 และร้อยละ 80.80 ตามลำดับ) ส่วนงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางอารมณ์และสังคม ที่มีการดำเนินงานน้อยตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา และนักศึกษาตรงกัน คือ จัดให้มีโปรแกรมเพื่อช่วยนักศึกษา ได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมปฏิบัติตนให้ชีวิตสมรส ร่ารื่นและสงบสุข (ร้อยละ 11.40 และร้อยละ 16.40)

2.5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานพัฒนานักศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานพัฒนานักศึกษา ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาที่ถือเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด 3 ลำดับ คือ

- 1 มีสถานที่ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 88.60)
- 2 ขาดผู้นำที่มีความคิดริเริ่มกิจกรรมหรือโปรแกรมใหม่ ๆ (ร้อยละ 63.60)
- 3 ขาดการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 61.40)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารในการจัดงานพัฒนานักศึกษาที่ปฏิบัติเป็นส่วนน้อยและไม่ผ่านเกณฑ์

ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า สถาบันมีการจัดงานเพื่อพัฒนานักศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการพัฒนาทางอารมณ์และสังคม และงานด้านการพัฒนาทางร่างกายน้อย มีงานการจัดงานด้านการพัฒนาทางวิชาการ และงานด้านการพัฒนาทางอาชีพเป็นส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามในการจัดงานเพื่อพัฒนานักศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้าน และมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามปณิธานที่กำหนดไว้ของสถาบัน งานเพื่อพัฒนานักศึกษาที่ยังดำเนินการได้เป็นส่วนน้อย ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน

สำหรับแนวทางในการพัฒนานักศึกษาผู้บริหารเห็นว่า สถาบันควรให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การจัดสภาพแวดล้อม การให้ความสำคัญสนับสนุนงานทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกันและร่วมมือกัน การสร้างขวัญกำลังใจและการพัฒนาบุคลากร

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์งานพัฒนานักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ตามรูปแบบของ เอ ซี พี เอ มีข้อค้นพบและประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1 การตั้งเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา สถาบันมีการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนานักศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยผู้บริหารระดับสูง อยู่ในรูปของปณิธานของสถาบันมุ่งเน้นให้นักศึกษามีคุณสมบัติด้านสติปัญญา ด้านวิชาการและวิชาชีพมาก ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับงานพัฒนานักศึกษารูปแบบของเอ ซี พี เอ ที่การตั้งเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างนักศึกษา กับบุคลากรเพื่อการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยให้นักศึกษากำหนดพฤติกรรม และสภาพการณ์ที่ต้องการให้ชัดเจน สภาพการณ์ที่เป็นเป้าหมายยิ่งชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษามากความสำเร็จของเป้าหมายนั้นก็จะมีมากขึ้นด้วย การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนมีความสำคัญต่อการประเมินประสิทธิภาพของวิธิการพัฒนาแต่ละวิธีมาก เพราะถ้าเป้าหมายไม่ชัดเจนแล้วก็ไม่สามารถประเมินการพัฒนาได้ และการพัฒนานักศึกษานั้น ต้องพัฒนานักศึกษาให้มีความสมบูรณ์ทุกด้านได้แก่ ด้านวิชาการและวิชาชีพ ด้านสติปัญญา ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านเอกลักษณ์ ด้านร่างกาย ด้านคุณธรรม เนื่องจากนักศึกษามีความแตกต่างกัน แต่ละคนมีเอกลักษณ์ของตนเอง สถาบันจึงควรปฏิบัติต่อนักศึกษาลักษณะความแตกต่างกัน และเป้าหมายที่ชัดเจนจะมีความสำคัญยิ่งต่อการวางแผนนโยบาย มาตรการ และวัตถุประสงค์ในการพัฒนาต่อไป

2 การขาดแคลนบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา บุคลากรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาและการพัฒนานักศึกษา ในทางปฏิบัติพบว่า ฝ่ายกิจการนักศึกษาระดับสถาบันไม่สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามโครงสร้างการแบ่งส่วนงานและหน่วยย่อยได้ครบ ทั้งนี้เนื่องมาจาก อัตรากำลังของบุคลากรไม่เพียงพอ ซึ่งมีผลมาจากการจำกัดอัตราการเพิ่มของข้าราชการตามมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์การกำหนดส่วนราชการและอัตรากำลังในกระทรวง ทบวง กรมฝ่ายพลเรือนของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งกำหนดอัตราการเพิ่มของข้าราชการของหน่วยงานส่วนราชการไว้ไม่ให้เกินร้อยละ 2 ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี เรื่องมาตรการกำหนดขนาดกำลังคนภาครัฐที่ตรึงจำนวนตำแหน่งรวมของข้าราชการและลูกจ้างตลอดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 7 ให้มีไม่เกินจำนวนอัตราที่มีเงิน ๗ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2537 การขอกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนใหม่ต้องมีกรณีจำเป็น ในกรณีของสถาบันก็คือ เป็นตำแหน่งอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาดำรงสาย ก ในสังกัด ก.ม. และบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนในสาขาวิชาชีพขาดแคลนตามที่ ก.พ. และกระทรวงการคลังกำหนด แต่ตำแหน่งของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายกิจการนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นบุคลากรสาย ข-ค จึงได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวด้วย และในเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมา

มา สถาบันในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางที่ผลิตบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสาขาวิชาขาดแคลน สถาบันได้สนองนโยบายของรัฐด้วยเพิ่มการผลิตจำนวนนักศึกษามากขึ้น ทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานต้องมีภาระงานและปริมาณงานเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจนแต่หน่วยงานไม่ได้รับการจัดสรรตำแหน่งเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่สถาบันมีการกำหนดตำแหน่งงานของฝ่ายกิจการนักศึกษาไว้ในโครงสร้างชัดเจนว่า ในแต่ละหน่วยงานมีความจำเป็นต้องใช้บุคลากรนักศึกษาเป็นจำนวนเท่าไรและมีคุณสมบัติประจำตำแหน่งอย่างไร เพื่อขอกำหนดตำแหน่งและงบประมาณสนับสนุนให้งานฝ่ายกิจการนักศึกษาได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งตอบสนองความต้องการและการให้บริการที่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับหลักการดำเนินงานบุคลากรนักศึกษา นอกจากนี้การขาดแคลนบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา ที่มีคุณสมบัติตรงกับสายงานทั้งในระดับสถาบันและคณะ ทำให้การดำเนินงานในฝ่ายกิจการนักศึกษาเน้นเพียงการให้บริการและสวัสดิการเท่านั้น ไม่เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาที่จัดขึ้นนอกชั้นเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะบุคลากรขาดความเข้าใจในหลักการของงานบุคลากรนักศึกษาทั้งถูกต้อง ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายกิจการนักศึกษาจะต้องดำเนินการหาแนวทางที่จะป้องกัน เสริมสร้างและซ่อมแซมแก้ไขนักศึกษาให้เจริญงอกงามตามความมุ่งหมายของสถาบัน การแก้ไขปัญหาในการดำเนินการขึ้นอยู่กับลักษณะและสภาพของปัญหา ในบางปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้โดยตรง แต่สามารถดำเนินการเพื่อบรรเทาระดับของความรุนแรงของปัญหาลงได้ระดับหนึ่ง คือ ปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอ อาจแก้ไขโดยการจ้างลูกจ้างชั่วคราวหรือนักศึกษา มาช่วยงาน ตลอดจนเสาะแสวงหาบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการพัฒนาศึกษามาร่วมงานหรือให้คำปรึกษาอาสาเพียงพอกับปริมาณงาน

3 การขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนโปรแกรมพัฒนาการศึกษา เนื่องจากโปรแกรมพัฒนาศึกษามีปัญหาทางด้านงบประมาณมาก บางครั้งไม่อาจดำเนินการจัดโปรแกรมพัฒนาแก่คณาจารย์ที่ควรจะได้ครบตามหลักการและอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดกับ Miller and Prince (1976) ที่ว่า ปัญหาสำคัญหนึ่งที่ทำให้โปรแกรมพัฒนาเพื่อการพัฒนาศึกษาไม่สามารถดำเนินการไปได้ คือ งบประมาณ ถึงแม้ว่าสถาบันจะเป็นส่วนราชการได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดิน แต่ก็ยังเป็นไปเพื่อค่าใช้จ่ายในงบดำเนินการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นค่าเงินเดือนถึงร้อยละ 84.20 และงบลงทุนเป็นค่าครุภัณฑ์และค่าที่ดินสิ่งก่อสร้างร้อยละ 100 และส่วนที่สถาบันสนับสนุนเงินรายได้ของสถาบันที่จัดเก็บจากนักศึกษาเป็นค่ากิจกรรมนักศึกษา ก็จัดสรรให้แก่ชมรมกิจกรรมนักศึกษาต่าง ๆ ที่เสนอโครงการกิจกรรมนักศึกษาต่อสถาบัน ซึ่งก็ไม่เพียงพอ และอีกส่วนหนึ่งสมทบเป็นค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย ส่วนโครงการพัฒนาศึกษาที่สถาบันมอบให้โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จัดการฝึกอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพนั้น ก็ได้รับจัดสรรให้เป็นรายปีจากเงินรายได้ของสถาบันโครงการส่วนกลาง ซึ่งมีปริมาณไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับนโยบายการจัดสรรเงินสำหรับโครงการส่วนกลางในแต่ละปี และ

ควบคุมการใช้จ่ายโดยผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรงมิได้ร่วมกับฝ่ายกิจการนักศึกษา นอกจากปัญหาจำนวนเงินมีปริมาณไม่เพียงพอแล้ว ยังมีความเกี่ยวเนื่องถึงขั้นตอนการขออนุมัติใช้เงินงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในโครงการพัฒนานักศึกษาค่าง ๆ ด้วยกล่าวคือ การเบิกจ่ายเงินในแต่ละแห่งที่มาต่างก็มีระเบียบ กฎ ข้อบังคับและขั้นตอนแตกต่างกันไป ย่อมทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่มีความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการเงินน้อย ความไม่คล่องตัวดังกล่าวทำให้แรงเสริมที่จะริเริ่มและดำเนินโครงการพัฒนานักศึกษาใหม่ ๆ ลดทอนลง ส่วนปัญหางบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอแก้ไขปัญหาโดยการขออนุมัติใช้เงินรายได้ของสถาบันมาสนับสนุนเพิ่มเติม หรือนำมาสมทบกับเงินงบประมาณแผ่นดินในแผนงานที่ได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอ

4 การจัดสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมภายในของสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษามาก และสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ ได้แก่ การมีอาคารสถานที่ เครื่องมือ และมีระบบงานที่ดี ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดี เกี่ยวกับบริเวณของสถาบันความสะดวกร่มรื่น สวยงาม เป็นสภาพที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษา เพราะความสะดวกและความสวยงาม นอกจากจะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์ สุนทรียภาพของบุคคลอีกด้วย สำหรับความร่มรื่นนั้น นอกจากจะใช้เป็นสถานที่นั่งเล่นหรือหนึ่งศึกษานอกชั้นเรียนแล้ว ความร่มรื่นยังช่วยให้บุคคลเกิดความสงบเหือกเย็นและมีสมาธิที่จะศึกษาเล่าเรียน ในส่วนที่เป็นอาคารก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษา เพื่อใช้เป็นอาคารเพื่อเป็นชั้นเรียน ห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ หอพักนักศึกษา สถานที่เล่นกีฬาและอื่น ๆ อาคารเหล่านี้ต้องมีความเหมาะสมกับลักษณะของการใช้สอย มีความปลอดภัยและสะอาด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ยังมีอาคารไม่เพียงพอกับความต้องการใช้เพื่อการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษา เช่น หอพักนักศึกษาและโรงฝึกกีฬา ตลอดจนบางบริเวณของสถาบันยังสะอาดไม่เพียงพอ ในบางบริเวณได้พยายามตกแต่งสถานที่ด้วยไม้ดอกไม้ประดับและวัสดุอื่น ๆ ทำให้บริเวณสวยงาม เพื่อให้การจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันสอดคล้องกับหลักการพัฒนานักศึกษามากยิ่งขึ้น สถาบันควรจะได้นำหลักการทางนิเวศวิทยาของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งรวมถึงการออกแบบหรือการแก้ไขสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนการสอนนักศึกษาให้ใช้ทรัพยากรและบริการต่าง ๆ ของสถาบันและชุมชน เพื่อให้ให้นักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมทั้งการศึกษาและการพัฒนานักศึกษา มีการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารที่ชำรุดทรุดโทรมอย่างสม่ำเสมอ และจัดสร้างอาคารสถานที่เพื่อการพัฒนานักศึกษาที่จำเป็น เช่น สนามกีฬา ศูนย์พัฒนาสุขภาพ อย่างเพียงพอและควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการออกแบบ และการแก้ไขสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับนักศึกษา สำหรับปัญหาอาคารและสถานที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนามกีฬาและที่นั่งพักผ่อนของนักศึกษา อาจแก้ไขได้โดยการปรับปรุงพื้นที่ว่างโดยรอบอาคารเรียนชั้นล่างของอาคารเรียน และจัดหาเก้าอี้มานั่ง จัดเป็นสถานที่พักผ่อน เป็นที่นั่งเล่น ทำกิจกรรมเล็กน้อยหรือเป็นสถานที่ออกกำลังกาย

ได้บ้าง สำหรับการเล่นกีฬาใช้วิธีการเข้าสนามกีฬาของเอกชนและรัฐในบริเวณใกล้เคียง เป็นสถานที่ฝึกซ้อม สถาบันต้องเร่งรัดและทำความเข้าใจกับสำนักงบประมาณ ขอให้สนับสนุนงบประมาณแผ่นดินในการจัดสร้างสนามกีฬาฟุตบอลขนาดมาตรฐาน และอาคารจำเป็นอื่นเพื่อการพัฒนา นักศึกษา

5 การจัดงานพัฒนานักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือตามรูปแบบของเอ ซี พี เอ ที่สถาบันดำเนินการ 4 ด้าน คือ

5.1 งานด้านการพัฒนาทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า งานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางวิชาการส่วนใหญ่ ที่สถาบันดำเนินการตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา และนักศึกษา ได้แก่ สถาบันจัดให้มีโปรแกรมเพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบของสถาบันและสภาพแวดล้อมใหม่ เช่น การปฐมนิเทศ ซึ่งเป็นไปตามการจัดงานพัฒนานักศึกษาตามรูปแบบของเอ ซี พี เอ และสอดคล้องกับแนวความคิดของ Miller and Prince (1976) การที่ได้สอนนักศึกษาถึงความสามารถและทักษะต่าง ๆ และให้เข้าถึงแหล่งกำลังคนกำลังทรัพย์และข้อมูลที่สำคัญ จะช่วยให้พวกเขาได้เจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ และพัฒนาความสามารถเพื่อการสูงสุดในตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาใหม่มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้านการจัดโปรแกรมดังกล่าวจะช่วยสร้างความอบอุ่นและความประทับใจแก่พวกเขา ได้ทราบถึงปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา ระเบียบข้อบังคับ วิธีการเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษาและบริการที่สถาบันอุดมศึกษาจัดไว้ให้ สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง เดิรียมความพร้อมในการศึกษาและการพัฒนาตนเองและสามารถปรับตัวเข้ากับระบบการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา

จากผลการวิจัย สถาบันยังจัดงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางวิชาการยังไม่ครบถ้วนตามการจัดงานพัฒนานักศึกษาตามรูปแบบของ เอ ซี พี เอ โดยมีงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางวิชาการที่ดำเนินการน้อย ได้แก่ สถาบันจัดให้มีโปรแกรมให้ความรู้แก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วนักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ภูมิหลังทางครอบครัว ความสามารถในการเรียนรู้ ความสนใจ บุคลิกภาพและเป้าหมาย ตลอดจนการปรับตัวเมื่อเข้ามาสู่สถาบันอุดมศึกษา ถ้าหากสถาบันได้ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล และให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของนักศึกษา โดยการจัดให้มีโปรแกรมพัฒนานักศึกษาเสริมสร้างเทคนิคและทักษะในการเล่าเรียน เช่น ทักษะในการอ่านเร็ว การท่องจำ การพูด การเขียน ฯ และซ่อมเสริมความรู้พื้นฐานวิชาการต่าง ๆ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ฯ ก็จะช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษา ลดความวิตกกังวลที่มีสูงเกี่ยวกับปัญหาทางการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องทำผลการเรียนให้ถึงเกณฑ์มาตรฐานที่สถาบันกำหนด (ชูศรี เลิศรัตน์ เคนซากล, 2536) ได้เข้าใจตนเอง และพัฒนาตนเองให้

ประสบความสำเร็จในขณะที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาและตลอดชีวิตของนักศึกษา

5.2 งานด้านการพัฒนาทางอาชีพ ผลการวิจัยพบว่างานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางอาชีพส่วนใหญ่ ที่สถาบันดำเนินการตามความคิดเห็นของอาจารย์ของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาและนักศึกษา ได้แก่ จัดให้มีบริการแนะแนวอาชีพสำหรับนักศึกษาในการเข้าสู่อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน ซึ่งสอดคล้องกับการจัดงานพัฒนานักศึกษารูปแบบของ เอ ซี พี เอ ที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดบริการแนะแนวอาชีพให้แก่นักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้ทราบความคิด ความสนใจของตน และสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับความสนใจ ความถนัดและบุคลิกภาพ และช่วยให้นักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านการเงินได้เห็นคุณค่าของเงิน สามารถวางแผนและควบคุมค่าใช้จ่าย

จากผลการวิจัยสถาบันยังจัดงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางอาชีพยังไม่ครบถ้วนตามการจัดงานพัฒนานักศึกษารูปแบบของ เอ ซี พี เอ โดยมีงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางอาชีพที่ดำเนินการน้อย ได้แก่ จัดให้มีบริการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยนักศึกษาให้กำหนดเป้าหมายของชีวิต ทั้งนี้เนื่องมาจาก นักศึกษาที่เข้าศึกษาในสถาบันเป็นนักศึกษาที่จบการศึกษาจากสายอาชีวศึกษา มีจุดมุ่งหมายทางอาชีพที่แน่ชัด และในการสอบคัดเลือกนักศึกษารองสถาบันก็กำหนดให้นักศึกษาเลือกสาขาวิชาที่สนใจและต้องการศึกษาไว้แต่ต้น ประกอบกับหลักสูตรของสถาบันกำหนดแผนการเรียนไว้ชัดเจน ส่วนใหญ่เป็นวิชาบังคับหรือบังคับเลือก มีวิชาเลือกเสรีเพียง 3 - 6 หน่วยกิตและมีเป้าหมายของหลักสูตรชัดเจน (ไพฑูรย์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สัมภาษณ์ 9 สิงหาคม 2538) เนื่องจากพัฒนาการทางอาชีพเป็นพัฒนาการที่สำคัญประการหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต บุคคลใดมีพัฒนาการทางอาชีพอย่างสมวัย บุคคลนั้นย่อมมีแนวโน้มสูงที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ (Havinghurst, 1964 ; Tolbert, 1980 ; Tennyson et al, 1980 ; Sertzer, 1985 ; อ้างถึงใน เจียรนีย์ ทรงชัยกุล, 2533) ดังนั้นในการจัดงานพัฒนานักศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางอาชีพ ควรจะได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับพัฒนาการของมนุษย์ เพราะพัฒนาการแต่ละวัยจะมีลักษณะเฉพาะตัวและมีอัตราการเจริญเติบโตที่ต่างกัน ความสอดคล้องกับพัฒนาการทางอาชีพซึ่งในแต่ละวัยก็มีพัฒนาการทางอาชีพที่มีลักษณะที่เด่นชัดแตกต่างกัน มีขั้นตอนตามพัฒนาการและต่อเนื่องกัน ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางอาชีพ และโดยที่นักศึกษาแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความถนัดความสนใจในงาน ตลอดจนบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ บางครั้งการที่นักศึกษาเข้าใจว่าตนเองมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนแล้ว แต่เมื่อได้ศึกษาแล้วเรียนไปแล้วจึงทราบว่าคนนั้นไม่มีความเหมาะสมกับสาขาวิชาที่กำลังศึกษาแล้วเรียน ประกอบกับในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีปัญหามากประการตัวอย่างความไม่ตั้งงามอาจมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษา สถาบันจึงควรจัดให้บริการให้คำปรึกษาในการวางแผนอาชีพและการวางแผนชีวิตเพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจ

ตนเอง มีเป้าหมายที่ถูกต้อง เหมาะสมกับตนเอง ผลที่ได้จากการสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีการวางแผนอาชีพนี้จะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นเพราะได้รับความพึงพอใจ ในสาขาวิชาที่เรียน และทำให้ประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสถาบันเพิ่มขึ้นด้วย

5.3 งานด้านการพัฒนาทางร่างกาย ผลการวิจัยพบว่างานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางร่างกายส่วนใหญ่ ที่สถาบันดำเนินการตามความคิดเห็นของอาจารย์ของอาจารย์ที่ปรึกษา ฝายกิจการนักศึกษาและนักศึกษา ได้แก่ จัดให้มีบริการอนามัยเพื่อป้องกัน รักษาและส่งเสริมสุขภาพและพละอนามัยของนักศึกษาให้แข็งแรงสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดงานพัฒนานักศึกษาตามรูปแบบของ เอ ซี พี เอ ที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดบริการนักศึกษาได้ครบทุกถึงสมรรถภาพทางร่างกายของตนเอง รู้จักใช้และรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว งานบริการสุขภาพและอนามัยควรจัดบริการให้ครอบคลุมทั้งการป้องกันการรักษาและการส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษา และเนื่องมาจากความสำเร็จของการประกอบกิจการใด ๆ นั้น บุคคลต้องมีสุขภาพอนามัยดี เช่นเดียวกับกับการศึกษาเล่าเรียนนักศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ นักศึกษาคงมีความรู้และทักษะในการรักษาสุขภาพกายและจิตให้พร้อมสำหรับการศึกษา

จากผลการวิจัยสถาบันยังจัดงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางร่างกาย ยังไม่ครบถ้วนตามการจัดงานพัฒนานักศึกษาตามรูปแบบของ เอ ซี พี เอ โดยมีงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางร่างกายที่ดำเนินการน้อย ได้แก่ จัดให้มีการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการครองเรือนและเพศศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากขั้นตอนพัฒนาการของมนุษย์โดยเฉพาะในวัยของนักศึกษาซึ่งอยู่ระหว่างวัยรุ่นตอนปลาย ที่ต้องการโอกาสที่จะพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง เตรียมชีวิตคู่ เลือกและวางแผนอาชีพและพัฒนาจริยธรรม เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่สนใจเลือกคู่ครอง ตั้งครอบครัวใหม่ ต้องการประกอบอาชีพและรับผิดชอบในฐานะพลเมืองของประเทศ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและแข็งแรงสมบูรณ์ซึ่งพัฒนาการด้านนี้รวมถึงพัฒนาการทางเพศด้วย (ระวีวรรณแสงฉาย, 2530) จากพัฒนาการที่นักศึกษามีความสนใจในการสร้างครอบครัว มีต้องการความรู้ที่เรื่องเพศและการแต่งงาน ถ้าสถาบันอุดมศึกษาต้องการให้นักศึกษาได้มีพัฒนาการในด้านนี้ที่เหมาะสมกับคนและไม่มีความวิตกกังวลในพัฒนาการนั้น ๆ มหาวิทยาลัยจึงควรจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้างความเข้าใจอย่างแท้จริง เช่น การจัดเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร จัดโครงการนิทรรศการอภิปรายหรือสัมมนา ตลอดจนจัดให้มีผู้ให้คำปรึกษาในเรื่องนี้โดยเฉพาะ ซึ่งจะเป็นการเตรียมตัวออกไปเป็นผู้หน้าที่ดีของชีวิตครอบครัวในอนาคตต่อไป

5.4 งานด้านการพัฒนาทางอารมณ์และสังคม ผลการวิจัยพบว่างานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางอารมณ์และสังคมส่วนใหญ่ ที่สถาบันดำเนินการตามความคิดเห็นของอาจารย์ของอาจารย์ที่ปรึกษาฝายกิจการนักศึกษาและนักศึกษา ได้แก่ สนับสนุนให้มีการจัดชมรม

ชุมนุมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการจัดงานพัฒนานักศึกษาคตามรูปแบบของ เอ ซี พี เอ ที่สถาบันอุดมศึกษาควรให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา โดยการกระตุ้นให้นักศึกษามีการรวมกลุ่มย่อยเป็นชุมนุม ชมรม ตามความสนใจและความต้องการของนักศึกษา ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือทางด้านสังคมและวิชาการ ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ นอกชั้นเรียนเป็นการเตรียมตัวสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย

จากผลการวิจัยสถาบันยังจัดงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางอารมณ์และสังคมไม่ครบถ้วนตามการจัดงานพัฒนานักศึกษาคตามรูปแบบของ เอ ซี พี เอ โดยมีงานพัฒนานักศึกษาด้านการพัฒนาทางอารมณ์และสังคมที่ดำเนินการน้อย ได้แก่ สถาบันจัดให้มีโครงการชุมชนสัมพันธ์ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรง มีความรู้และเข้าใจสภาพที่แท้จริงของสังคม เนื่องจากนักศึกษาจะได้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นได้เมื่อจบการศึกษาแล้ว และมีความสนใจในกิจการของชุมชนและสังคม จึงควรสนับสนุน ส่งเสริม กระตุ้นให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติลองใช้ความคิดและวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์หรือแก้ปัญหาของชุมชนได้จากความรู้ในสาขาวิชาที่ตนศึกษา

สถาบันจัดให้มีโปรแกรมเพื่อฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมน้อย พฤติกรรมกล้าแสดงออกเป็นสิ่งสำคัญมากในการดำเนินชีวิตในสังคมทุกวันนี้ และเป็นปัญหามากปัญหาหนึ่งในสังคม เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาความบกพร่องทักษะทางสังคม ฮอลแลนด์สเวิร์ทและกาแลคซี (อ้างถึงในละเอียด ชูประสูตรและคณะ, 2527) กล่าวว่าผู้ที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับพฤติกรรมกล้าแสดงออก ทำให้บุคคลขาดความสามารถที่จะติดต่อหรือความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมาและเหมาะสม สิ่งนี้นำให้เกิดปัญหาอย่างมากในที่ทำงาน สถานศึกษาและในครอบครัว และเมื่อคนเราได้เรียนรู้ที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแล้ว เขาก็จะมีทักษะที่จะทำให้เขามีทางเลือกต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นและมีการควบคุมชีวิตของตนเองได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งหากสถาบันเห็นความสำคัญจัดให้มีโครงการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกให้นักศึกษา เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่ยังบกพร่องอยู่เพิ่มมากขึ้น ก็จะช่วยให้นักศึกษามีสุขภาพจิตที่ดี และสถาบันยังควรจัดให้มีโปรแกรมเพื่อพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์ให้นักศึกษาเพิ่มมากขึ้นด้วย เพราะมนุษย์เมื่ออยู่รวมกัน ต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ต้องการความช่วยเหลือจากกัน แต่เนื่องจากแต่ละคนมีความแตกต่างกันจึงมักเกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกันเสมอ การทำความเข้าใจในตัวมนุษย์ให้ท่องแท้และรู้จักการใช้ศิลปะในการติดต่อสัมพันธ์ที่เหมาะสมจะช่วยการสร้างสัมพันธ์ภาพให้เป็นไปอย่างราบรื่นทั้งในด้านการทำงานส่วนตัว ดังนั้นการจัดให้มีโครงการฝึกทักษะมนุษยสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง มุ่งให้บุคคลมีสภาวะของจิตใจที่พร้อมจะสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น และโดยทั่วๆไปประสงค์ในการจัดการศึกษาของสถาบันมุ่งผลิต ช่างฝีมือ ช่างเทคนิค นักเทคโนโลยีวิศวกรรมนักวิทยาศาสตร์

ครูช่าง บุคคลเหล่านี้จะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นจำนวนมาก ความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลซึ่งได้รับจากการฝึกทักษะมนุษยสัมพันธ์ ก็จะทำให้ประสบความสำเร็จในงานที่ทำงาน

นอกจากนี้แล้ว สถาบันยังควรพัฒนาอาคารสถานที่ ให้มีความสะอาด เรียบร้อยสวยงามเพื่อช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษา จัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยนักศึกษา ก่อสถาบัน และโครงการพัฒนาวินัยนักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความรู้ และตระหนักในกฎระเบียบเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในสังคมต่อไปเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมมีผลต่อการสร้างเสริมและหล่อหลอมบุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้เรียน การกระทำตามกฎเกณฑ์ระเบียบและวินัย ข้อบังคับเป็นสภาพแวดล้อมที่จะช่วยเสริมแรงให้เกิดการสร้างบุคลิกภาพที่ดี ความร่วมมือ เป็นระเบียบเรียบร้อยจะช่วยกล่อมเกลาจิตใจให้ผู้ผู้มีความสงบสุข (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2528) และสถาบันควรจะจัดให้มีบริการความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนต่างก็มีค่าแห่งความเป็นคนเท่าเทียมกัน จึงมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะได้รับบริการโดยไม่ว่าจนถึงเชื้อชาติ

6 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานพัฒนานักศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการพัฒนานักศึกษา คือ ขาดอาคารสถานที่อย่างเพียงพอเป็นเพราะว่า สถาบันมีเนื้อที่จำกัด งานพัฒนานักศึกษามีทั้งงานที่ให้บริการและสวัสดิการ และโปรแกรมพัฒนานักศึกษา ลักษณะงานแต่ละชนิดมีวิธีการดำเนินงานแตกต่างกัน เช่น งานแนะแนวและให้คำปรึกษา อาคารและสถานที่ที่มีความสำคัญมากต่อบรรยากาศการให้คำปรึกษา สถานที่ตั้งควรจะเป็นที่ที่นักศึกษาไปมาได้สะดวก ไม่ไกลจากอาคารเรียน จำนวนห้องขนาดของห้องและการจัดสถานที่มีลักษณะที่เกี่ยวข้องจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ การไม่มีสถานที่อย่างเพียงพอทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัวตามหลักวิชา ประกอบกับมีการจัดการเรียนการสอนในรอบคำด้วย จึงมีสถานที่ไม่เพียงพอให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนานักศึกษา ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องทำงานร่วมกันโดยมีฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นฝ่ายจัดการ นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมพัฒนาอย่างเข้มแข็ง

ปัญหาการขาดผู้นำที่มีความคิดริเริ่มกิจกรรมหรือโปรแกรมใหม่ ๆ เป็นเพราะว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนานักศึกษา ขาดความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริงตามหลักวิชาเกี่ยวกับงานพัฒนานักศึกษา ประกอบกับมีปริมาณงานประจำมากทำให้ไม่มีโอกาสได้คิดค้นวิธีการและพัฒนากิจกรรมใหม่ให้แก่ศึกษามากขึ้น การแก้ปัญหา คือ การพัฒนาความรู้บุคลากรที่มีอยู่ทั้งด้านความรู้ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ และกำลังขวัญในการทำงาน ตลอดจนเสาะแสวงหาบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านงานพัฒนานักศึกษาให้มีจำนวนที่เพียงพอกับปริมาณงาน

ส่วนปัญหาขาดการประเมินผลการปฏิบัติงาน อาจจะเนื่องจากบุคลากรขาดทักษะในการประเมินผลจึงทำให้มีการดำเนินงานประเมินผลโครงการพัฒนานักศึกษาค้าง ๆ น้อย การประเมินผลไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักศึกษา และโปรแกรมการพัฒนานักศึกษาก็เพื่อให้แน่ใจว่า เป็นงานหรือโปรแกรมการพัฒนานักศึกษาที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับการพัฒนานักศึกษา การประเมินเป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมของโปรแกรมกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนักศึกษา การประเมินผลจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่ทำให้วัตถุประสงค์ของนักศึกษาและโปรแกรมมีความชัดเจนยิ่งขึ้น การแก้ไขปัญหาคือ ควรสนับสนุนให้มีการประเมินผลกิจการนักศึกษานองแบบต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอน การประเมินระดับการพัฒนาของนักศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์งานพัฒนานักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า มีปัจจัยหลายด้านที่ทำให้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ยังไม่สามารถปฏิบัติงานพัฒนานักศึกษารูปแบบของเอ ซี พี เอ ได้สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางในการพัฒนางานพัฒนานักศึกษาของสถาบัน เนื่องจากการพัฒนานักศึกษารูปแบบเอ ซี พี เอ เกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่าย จึงมีความจำเป็นต้องระดมกำลังทั้งฝ่ายบริหาร วิชาการ กิจการนักศึกษาและฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษา

1 ฝ่ายบริหาร ซึ่งประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดีทุกฝ่าย

1.1 ควรกำหนดปรัชญาของสถาบันเฉพาะส่วนที่สถาบันยังไม่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านเอกลักษณ์ และด้านร่างกาย ตลอดจนกำหนดคนโอบายและมาตรการในการพัฒนานักศึกษา ซึ่งถือว่ามีผลสำคัญมาก เพราะถ้ามีปรัชญาหรือปณิธานในการผลิตบัณฑิตแล้วแต่ขาดคนโอบายและมาตรการในการพัฒนานักศึกษา ก็ไม่ประโยชน์เพราะไม่มีการนำไปปฏิบัติโดยให้ทุกหน่วยงานของสถาบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาการศึกษา

1.2 สถาบันควรมีการจัดการฝึกอบรมอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา บุคลากรที่ปฏิบัติงานในฝ่ายกิจการศึกษาระดับสถาบันและคณะ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในงานทะเบียนและสถิตินักศึกษา งานคลัง งานอาคารสถานที่และยานพาหนะให้เข้าใจปรัชญาและหลักการพัฒนานักศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะได้นำไปวางแผน ปรับปรุงและพัฒนางานของตนให้สามารถตอบสนองความต้องการและให้บริการอย่างเพียงพอแก่นักศึกษา

1.3 ปรับปรุงและหรือจัดสร้างอาคารสถานที่เพื่อการพัฒนาการศึกษา เช่น สนามกีฬา ศูนย์พัฒนาสุขภาพ ฯ และปรับปรุงรักษาบริเวณของสถาบันให้สะอาดร่มรื่นและสวยงามอยู่เสมอ

1.4 ให้การสนับสนุนอัตรากำลังเพื่อการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษา ให้เพียงพอกับปริมาณงานของหน่วยงานต่าง ๆ

1.5 ให้การสนับสนุนงบประมาณ สำหรับโครงการพัฒนานักศึกษาแก่หน่วยงานต่าง ๆ

1.6 สนับสนุนให้ทุกหน่วยงานในสถาบันปรับปรุงบรรยากาศในการทำงานให้เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษา

1.7 ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และวิธีการต่าง ๆ เช่น ระเบียบและวิธีการคัดเลือกอาจารย์ และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนานักศึกษา

2 ฝ่ายวิชาการ

2.1 ควรปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนและการวัดผลของสถาบันให้สอดคล้องกับเป้าหมาย กระบวนการพัฒนานักศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ สอดแทรกการพัฒนาบุคลิกภาพ จรรยาบรรณวิชาชีพ

2.2 ปรับปรุงระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาด้านวิชาการ

2.4 ฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักศึกษา บูรณาการงานกิจการนักศึกษาและวิชาการเข้าด้วยกัน เพื่อให้การพัฒนานักศึกษาของสถาบันมีเป้าหมายและกระบวนการที่สอดคล้องกัน

3 ฝ่ายกิจการนักศึกษา

3.1 พัฒนาคณาจารย์ที่อยู่ทั้งทางด้านความรู้ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ และขวัญกำลังใจในการทำงาน ตลอดจนเสาะแสวงหาคณาจารย์ที่มีความรู้ทางด้านพัฒนานักศึกษาให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อปริมาณงาน

3.2 จัดงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนงานที่กำหนดไว้

3.3 จัดหาและรักษาอุปกรณ์ให้พร้อม เพื่อการพัฒนานักศึกษา

3.4 ควรกำหนดให้มีหน่วยงานพัฒนานักศึกษา เพื่อเป็นหน่วยประสานงานในการพัฒนานักศึกษา

3.5 ควรปรับปรุงกฎ ระเบียบ และวิธีการดำเนินงานด้านวินัยนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีวินัยในตนเอง

3.6 ควรปรับปรุงบริการแนะแนวให้สามารถช่วยเหลือและส่งเสริมนักศึกษาทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ อารมณ์และสังคม

3.7 ควรจัดให้มีบริการสอนซ่อมเสริมให้นักศึกษาที่มีความจำเป็นต้องขาดเรียนหรือเรียนอ่อน

3.8 ควรจัดให้มีบริการสอนทักษะการเขียนในระดับอุดมศึกษาแก่นักศึกษา

3.9 ควรปรับปรุงงานกิจกรรมนักศึกษาทุกประเภทให้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนา นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.10 ควรสนับสนุนให้ฝ่ายกิจการนักศึกษาและคณะต่าง ๆ จัดการบรรยายหรือการ ฝึกอบรมเพื่อการพัฒนานักศึกษาชั้นนออย่างสม่ำเสมอ

3.11 ควรนำความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามาประยุกต์ ใช้เพื่อการพัฒนาการศึกษา

3.12 ควรนำทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ที่ใช้ในการพัฒนานักศึกษามาปรับใช้กับงาน กิจการนักศึกษา

3.13 ควรสนับสนุนให้มีการประเมินผลกิจการนักศึกษา โปรแกรมการพัฒนานักศึกษา ในแง่มุมต่าง ๆ

3.14 ควรสนับสนุนให้มีการทำวิจัยทางด้านกิจการนักศึกษา และการพัฒนานักศึกษา ด้วยวิธีการต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรจะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับ

1 การวิเคราะห์ลักษณะของนักศึกษาโดยทั่วไปของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือจำแนกตาม สาขาวิชา ระดับและคณะ

2 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ จำแนกตามสาขาวิชา ระดับและคณะ

3 การประเมินผลโครงการกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า- พระนครเหนือจำแนกตามประเภทกิจกรรมนักศึกษา

4 การประเมินผลโครงการพัฒนานักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

5 การประเมินระบบอาจารย์ที่ปรึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

6 การประเมินผลการให้บริการนักศึกษาที่จัดขึ้นในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

พระนครเหนือ

7 การศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษากลุ่มต่าง ๆ ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

พระนครเหนือ

เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียด และนำมาพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมการจัดโครงการ กิจการนักศึกษาและการพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น